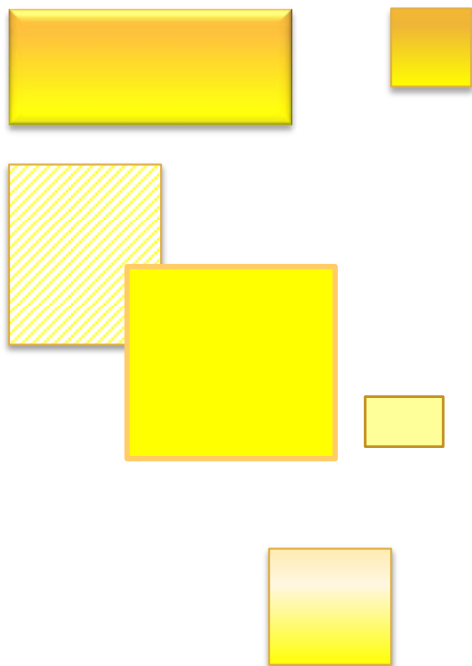

Orzeczenia ustalające procentowy uszczerbek na zdrowiu wydane w 2017 roku

DEPARTAMENT STATYSTYKI I PROGNOZ AKTUARIALNYCH

Warszawa 2018

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

Opracowała: Agnieszka Sikora Wydział Badań Statystycznych

Akceptowała: Izabela Tomczyk Wicedyrektor Departamentu

Statystyki i Prognoz Aktuarnych

www.zus.pl

www.psz.zus.pl

SPIS TREŚCI

	str.
Wprowadzenie.....	5
1. Orzeczenia powypadkowe wydane przez lekarzy orzeczników.....	8
1.1. Orzeczenia ustalające uszczerbek na zdrowiu powstały w wyniku wypadków przy pracy....	14
1.2. Orzeczenia ustalające uszczerbek na zdrowiu powstały w wyniku chorób zawodowych.....	31
2. Jednorazowe odszkodowania powypadkowe wypłacone przez ZUS.....	47

Wprowadzenie

Opracowanie prezentuje orzeczenia stwierdzające uszczerbek na zdrowiu powstały na skutek wypadków przy pracy lub chorób zawodowych wydane ubezpieczonym w 2017 r.

Orzeczenie stwierdzające uszczerbek na zdrowiu wydawane jest przez lekarza orzecznika lub komisję lekarską ZUS na podstawie bezpośredniego badania poszkodowanego i posiadanej dokumentacji medycznej.

W orzeczeniu określony zostaje stały lub długotrwały uszczerbek na zdrowiu* oraz jego związek z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową. Ocena stopnia uszczerbku na zdrowiu dokonywana jest dopiero po zakończeniu leczenia i ewentualnej rehabilitacji ubezpieczonego.

Stopień stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu ustalony jest według oceny procentowej, zgodnie z tabelą norm uszczerbku stanowiącej załącznik do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 18 kwietnia 2013 r. Tabela ta, w zależności od rodzaju uszkodzenia czy naruszenia sprawności poszczególnych narządów człowieka, określa dolną i górną granicę stopnia uszczerbku na zdrowiu.

W przypadku, gdy wypadek przy pracy lub chorobowa zawodowa spowodowały uszkodzenie kilku kończyn, narządów lub układów, ogólny stopień uszczerbku na zdrowiu równa się sumie procentów uszczerbku ustalonych za poszczególne uszkodzenia, z ograniczeniem do 100%.

Orzeczenia ustalające uszczerbek na zdrowiu, na mocy ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U 2015 r., poz.1242), stanowią podstawę do przyznania jednorazowego odszkodowania powypadkowego wypłacanego przez ZUS.

Wysokość jednorazowego odszkodowania ustalana jest raz w roku i ogłaszana przez Ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego w Dzienniku Urzędowym Monitor Polski. Jednorazowe odszkodowanie przysługuje w wysokości 20% przeciętnego wynagrodzenia za każdy procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

* za stały uszczerbek na zdrowiu uważa się naruszenie sprawności organizmu nie rokujące poprawy, natomiast za długotrwały uszczerbek na zdrowiu takie naruszenie sprawności organizmu, które powoduje upośledzenie czynności organizmu na okres przekraczający 6 miesięcy, mogące ulec poprawie.

Przeciętne wynagrodzenie ogłaszane jest dla celów emerytalnych w Dzienniku Urzędowym Monitor Polski przez Prezesa GUS i stosowane do ustalenia kwoty jednorazowego odszkodowania poczynając od drugiego kwartału każdego roku przez okres jednego roku.

Kwota jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej (za każdy procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu) w analizowanym okresie wynosiła:

- od 1 kwietnia 2016 r. do 31 marca 2017 r. – 780 zł,
- od 1 kwietnia 2017 r. do 31 marca 2018 r. – 809 zł.

Jeżeli wskutek pogorszenia się stanu zdrowia uszczerbek na zdrowiu będący następstwem wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, który był podstawą przyznania jednorazowego odszkodowania, ulegnie zwiększeniu co najmniej o 10 punktów procentowych, jednorazowe odszkodowanie zwiększa się o 20% przeciętnego wynagrodzenia za każdy procent uszczerbku na zdrowiu przewyższający procent, według którego ustalone było uprzednio to odszkodowanie.

Wysokość jednorazowego odszkodowania ulega zwiększeniu o kwotę stanowiącą 3,5-krotność przeciętnego wynagrodzenia, jeżeli wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej w stosunku do ubezpieczonego została orzeczona całkowita niezdolność do pracy oraz niezdolność do samodzielnej egzystencji.

Prezentowane opracowanie obejmuje orzeczenia powypadkowe wydane przez lekarzy orzeczników ZUS w 2017 r. Analizie poddano strukturę osób badanych w sprawach powypadkowych według ich wieku i płci, okoliczności powstania uszczerbku, wysokości orzeczonego uszczerbku w powiązaniu z rodzajem doznanych urazów oraz przestrzenne zróżnicowanie wydanych orzeczeń powypadkowych.

Ponadto tablica 27 przedstawia jednorazowe odszkodowania powypadkowe wypłacone przez ZUS w 2017 r. z uwzględnieniem liczby odszkodowań oraz ogólnej kwoty ich wypłat, w powiązaniu z okolicznościami powstania uszczerbku na zdrowiu oraz rodzajem jednorazowego odszkodowania powypadkowego.

* * *

Zastosowany w opracowaniu:

- termin „nieustalone zjawisko” – oznacza brak informacji, zniekształcenie informacji lub niepoprawną identyfikację w przyjętych słownikach (np. w słowniku województw, wieku, płci, itp.),
- znak umowny – kropka (.) – oznacza brak informacji wiarygodnych.

Uwaga: Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości "ogółem".

1. Orzeczenia powypadkowe wydane przez lekarzy orzeczników

W 2017 r. lekarze orzecznicy ZUS wydali ogółem 84,9 tys. orzeczeń powypadkowych, w tym 76,0% (64,5 tys.) to orzeczenia ustalające uszczerbek na zdrowiu a 23,9% (20,3 tys.) orzeczenia stwierdzające jego brak.

Przy uwzględnieniu okoliczności powstania uszczerbku na zdrowiu, liczba orzeczeń wydanych z tytułu wypadków przy pracy kształtowała się na poziomie 83,1 tys. orzeczeń (tj. o 0,2% mniej niż w 2016 roku), natomiast w przypadku chorób zawodowych – wyniosła 1,8 tys. orzeczeń (czyli o 16,7% mniej niż w roku poprzednim).

Wśród osób z orzeczoną uszczerbką na zdrowiu przeważali mężczyźni, stanowiąc 67,4% badanej populacji.

Przeciętny procent uszczerbku na zdrowiu określony na podstawie wydanych orzeczeń powypadkowych wyniósł 5,5% uszczerbku. Jego wysokość uzależniona była zarówno od płci, jak również od okoliczności powstania uszczerbku na zdrowiu. Dla mężczyzn przeciętny procent uszczerbku wyniósł 6,0% uszczerbku, zaś dla kobiet – 4,5% uszczerbku. W przypadku uszczerbku powstałego w wyniku wypadku przy pracy przeciętny procent kształtował się na poziomie 5,1% uszczerbku, zaś powstałego w wyniku choroby zawodowej – 19,6% uszczerbku.

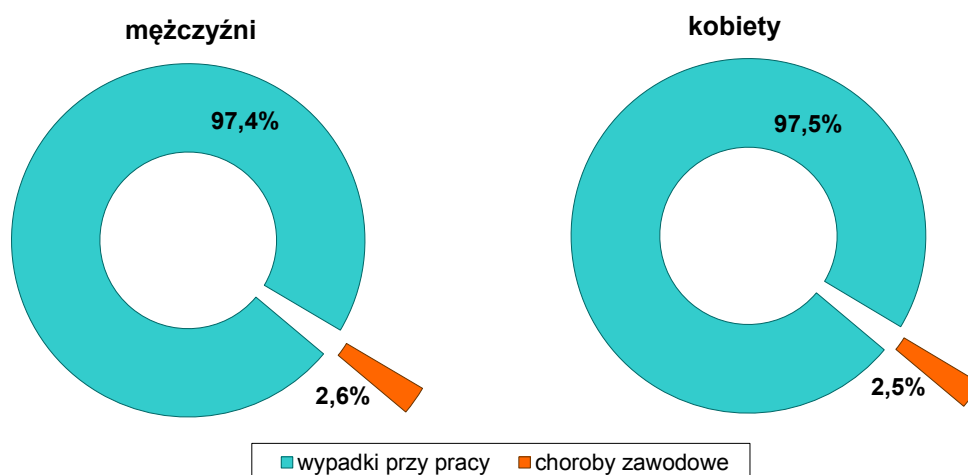
Średni wiek ogółu poszkodowanych wyniósł 43,6 roku, przy czym średni wiek mężczyzn wyniósł 42,5 roku, a średni wiek kobiet – 45,9 roku. Istotny wpływ na wysokość średniego wieku (podobnie jak w przypadku przeciętnego uszczerbku) miały okoliczności powstania uszczerbku na zdrowiu. W przypadku orzeczeń wydanych w związku z chorobą zawodową średni wiek poszkodowanych był zdecydowanie wyższy i wyniósł 59,4 roku (dla mężczyzn – 60,3 roku, dla kobiet – 57,4 roku).

Liczba orzeczeń ustalających uszczerbek na zdrowiu w przeliczeniu na 100 tys. pracujących (poza rolnictwem indywidualnym) dla ogółu Polski wyniosła w 2017 r. 491 orzeczeń. W porównaniu z 2016 r. obserwujemy ich spadek o 5,0%. Najwięcej orzeczeń ustalających uszczerbek na zdrowiu – w przeliczeniu na 100 tys. pracujących – odnotowano w województwie wielkopolskim (703 orzeczenia), lubelskim (701 orzeczeń) oraz podlaskim (672 orzeczenia); najmniej natomiast w województwie mazowieckim (263 orzeczenia), opolskim (287 orzeczeń) oraz małopolskim (340 orzeczeń).

TABL. 1 ORZECZENIA POWYPADKOWE WYDANE PRZEZ LEKARZY ORZECZNIKÓW W LATACH 2016 - 2017

Okoliczności powstania uszczerbku a - rok poprzedni = 100		Ogółem	Orzeczenia powypadkowe ustalające:		
			uszczerbek na zdrowiu	brak uszczerbku na zdrowiu	nieustalona ocena
OGÓŁEM	2016	85 445	65 032	20 299	114
	2017	84 928	64 509	20 328	91
	a	99,4	99,2	100,1	79,8
wypadki przy pracy	2016	83 242	63 025	20 164	53
	2017	83 098	62 836	20 211	51
	a	99,8	99,7	100,2	96,2
choroba zawodowa	2016	2 150	2 007	135	8
	2017	1 790	1 673	117	-
	a	83,3	83,4	86,7	-
nieustalona okoliczność powstania uszczerbku	2016	53	-	-	53
	2017	40	-	-	40
	a	75,5	-	-	75,5

Rys. 1 Struktura orzeczeń powypadkowych ustalających uszczerbek na zdrowiu wydanych przez lekarzy orzeczników w 2017 roku według płci osób poszkodowanych oraz okoliczności powstania uszczerbku

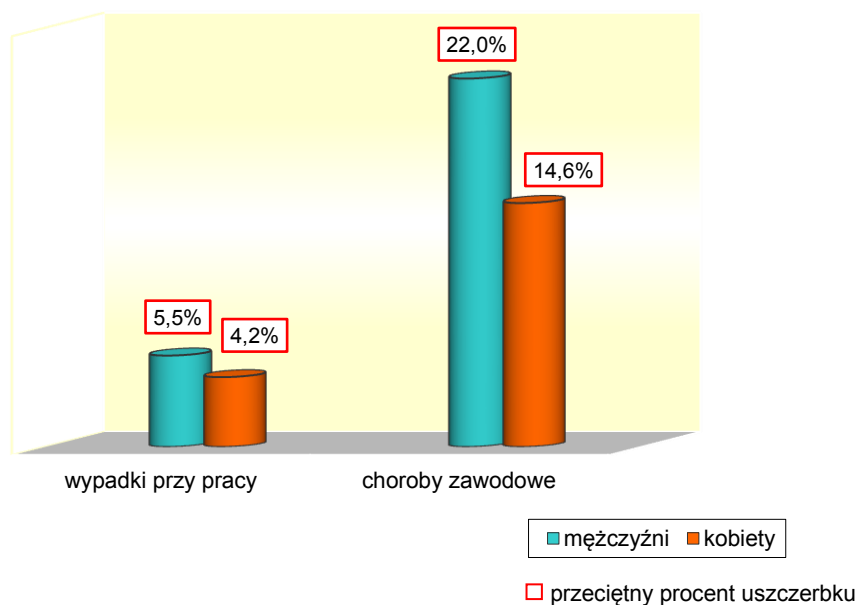
TABL. 2 ORZECZENIA POWYPADKOWE WYDANE PRZEZ LEKARZY ORZECZNIKÓW

Okoliczności powstania uszczerbku	Ogółem		Orzeczenia powypadkowe ustalające:				
			uszczerbek na zdrowiu		brak uszczerbku na zdrowiu		nieustalona ocena
	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	liczba
OGÓŁEM							
OGÓŁEM	84 928	100,0	64 509	100,0	20 328	100,0	91
wypadki przy pracy	83 098	97,8	62 836	97,4	20 211	99,4	51
choroba zawodowa	1 790	2,1	1 673	2,6	117	0,6	-
nieustalona okoliczność powstania uszczerbku	40	0,0	-	-	-	-	40
MĘŻCZYŹNI							
OGÓŁEM	56 045	100,0	43 485	100,0	12 505	100,0	55
wypadki przy pracy	54 830	97,8	42 346	97,4	12 453	99,6	31
choroba zawodowa	1 191	2,1	1 139	2,6	52	0,4	-
nieustalona okoliczność powstania uszczerbku	24	0,0	-	-	-	-	24
KOBIETY							
OGÓŁEM	28 876	100,0	21 018	100,0	7 823	100,0	35
wypadki przy pracy	28 262	97,9	20 484	97,5	7 758	99,2	20
choroba zawodowa	599	2,1	534	2,5	65	0,8	-
nieustalona okoliczność powstania uszczerbku	15	0,1	-	-	-	-	15
nieustalona płeć							
OGÓŁEM	7	100,0	6	100,0	-	-	1
wypadki przy pracy	6	85,7	6	100,0	-	-	-
choroba zawodowa	-	-	-	-	-	-	-
nieustalona okoliczność powstania uszczerbku	1	14,3	-	-	-	-	1

TABL. 3 PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU NA ZDROWIU ORAZ ŚREDNI WIEK OSÓB POSZKODOWANYCH WEDŁUG PŁCI I OKOLICZNOŚCI POWSTANIA USZCZERBKU

Wyszczególnienie	Ogółem		uszczerbek na zdrowiu powstały wskutek:			
			wypadków przy pracy		chorób zawodowych	
	przeciętny procent uszczerbku	średni wiek w latach	przeciętny procent uszczerbku	średni wiek w latach	przeciętny procent uszczerbku	średni wiek w latach
OGÓŁEM	5,5	43,6	5,1	43,2	19,6	59,4
Mężczyźni	6,0	42,5	5,5	42,0	22,0	60,3
Kobiety	4,5	45,9	4,2	45,6	14,6	57,4

Rys. 2 Przeciętny procent uszczerbku na zdrowiu według płci osób poszkodowanych i okoliczności powstania uszczerbku

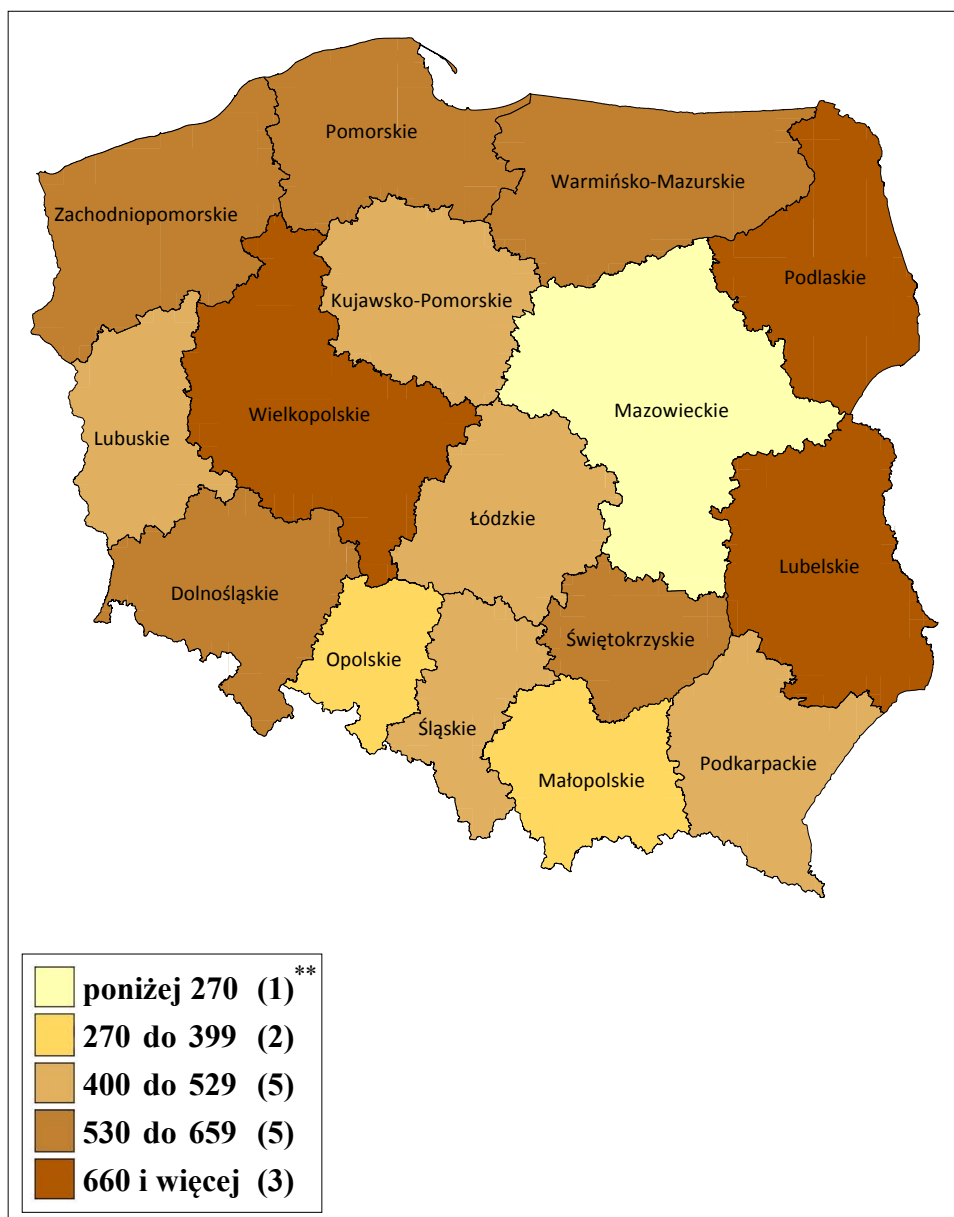

**TABL. 4 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK
NA ZDROWIU W PRZELICZENIU NA 100 TYS. PRACUJĄCYCH*
WEDŁUG WOJEWÓDZTW**

Województwo	Ogółem	Liczba orzeczeń na 100 tys. pracujących*
OGÓŁEM	64 509	491
Dolnośląskie	6 571	621
Kujawsko-pomorskie	3 361	525
Lubelskie	3 784	701
Lubuskie	1 624	503
Łódzkie	3 555	427
Małopolskie	3 899	340
Mazowieckie	6 090	263
Opolskie	833	287
Podkarpackie	2 921	488
Podlaskie	2 079	672
Pomorskie	4 664	573
Śląskie	8 031	486
Świętokrzyskie	2 137	638
Warmińsko-mazurskie	2 466	629
Wielkopolskie	9 486	703
Zachodniopomorskie	3 008	573

* poza rolnictwem indywidualnym

**Rys.3 Orzeczenia ustalające procentowy uszczerbek na zdrowiu
w przeliczeniu na 100 tys. pracujących*
według województw**

* poza rolnictwem indywidualnym

** liczba województw

1.1. Orzeczenia ustalające uszczerbek na zdrowiu powstały w wyniku wypadków przy pracy

Pojęciem wypadku przy pracy określa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności albo poleceń przełożonych,
- podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia,
- w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnień do świadczeń określonych w ustawie, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- w czasie trwania podróży służbowej,
- podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony,
- przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

W 2017 r. liczba orzeczeń wydanych przez lekarzy orzeczników z tytułu wypadków przy pracy ZUS wyniosła 83,1 tys. orzeczeń, przy czym 75,6%, tj. 62,8 tys. stanowiły orzeczenia stwierdzające powstanie uszczerbku na zdrowiu. W porównaniu z rokiem poprzednim obserwujemy spadek liczby ogółu orzeczeń powypadkowych wydanych z tytułu wypadków przy pracy o 0,2%, zaś orzeczeń ustalających uszczerbek na zdrowiu o 0,3%.

W badanej zbiorowości z orzeczoną uszczerbkiem na zdrowiu powstałym w wyniku wypadków przy pracy zdecydowaną większość, podobnie jak w 2016 r. stanowili mężczyźni – 67,4% ogółu badanych.

Przeciętny procent uszczerbku powstałego w wyniku wypadków przy pracy kształtował się na poziomie 5,1% (w przypadku mężczyzn wyniósł 5,5% uszczerbku, a w przypadku kobiet – 4,2% uszczerbku).

Najwyższy przeciętny procent uszczerbku odnotowano w województwie łódzkim – 6,0% uszczerbku, najniższy natomiast w województwie zachodniopomorskim – 4,5% uszczerbku.

Analizując miary pozycyjne danych jednostkowych obserwujemy, że jedna czwarta liczba orzeczeń wydanych w związku z wypadkiem przy pracy (kwartyl pierwszy Q1) wykazała uszczerbek na zdrowiu w wysokości nie przekraczającej 2,0% uszczerbku.

W połowie orzeczeń (mediana Me) procentowa ocena uszczerbku na zdrowiu kształtowała się na poziomie nie wyższym niż 3,8% uszczerbku.

W odniesieniu do 75% orzeczeń (kwartyl trzeci Q3) stopień orzeczonego uszczerbku wyniósł nie więcej niż 5,4% uszczerbku.

Wśród wszystkich orzeczeń ustalających uszczerbek powstały w wyniku wypadków przy pracy dominującym (dominanta D) był uszczerbek w wysokości 4,9%.

W porównaniu do 2016 r. struktura wiekowa populacji z orzeczoną uszczerbkiem na zdrowiu nie uległa zmianie. Nadal najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku 50-59 lat (25,3%). Przy czym mężczyźni ulegali wypadkom przy pracy najczęściej w wieku 30-39 lat. Stanowili oni 26,7% populacji.

Średni wiek osób z orzeczoną w wyniku wypadków przy pracy uszczerbkiem wyniósł 43,2 roku; średni wiek mężczyzn – 42 lata, natomiast kobiet – 45,6 roku.

W przypadku 93,2% orzeczeń uszczerbek nie przekroczył 10,0%, z czego 54,3% stanowiły orzeczenia z uszczerbkiem w granicach 0,5% do 4,0%.

Wypadki przy pracy najczęściej powodowały uszczerbek na zdrowiu w postaci: uszkodzeń kończyny dolnej – 38,7% ogółu orzeczeń, urazów śródręcza i palców – 29,3% oraz uszkodzeń kończyny górnej – 15,8%. Przeciętny procent uszczerbku w przypadku tych urazów wyniósł odpowiednio: 4,7%, 3,2%, 6,8%.

Średni wiek osób, które doznały wymienionych wyżej urazów to odpowiednio: 43,4 roku, 40,7 roku, 47,1 roku.

Najwyższy przeciętny procent uszczerbku na zdrowiu zarejestrowano w przypadku uszkodzeń narządów moczowo-płciowych (26,8% uszczerbku), uszkodzeń narządu wzroku (17,0% uszczerbku) oraz uszkodzeń narządu słuchu (16,9% uszczerbku).

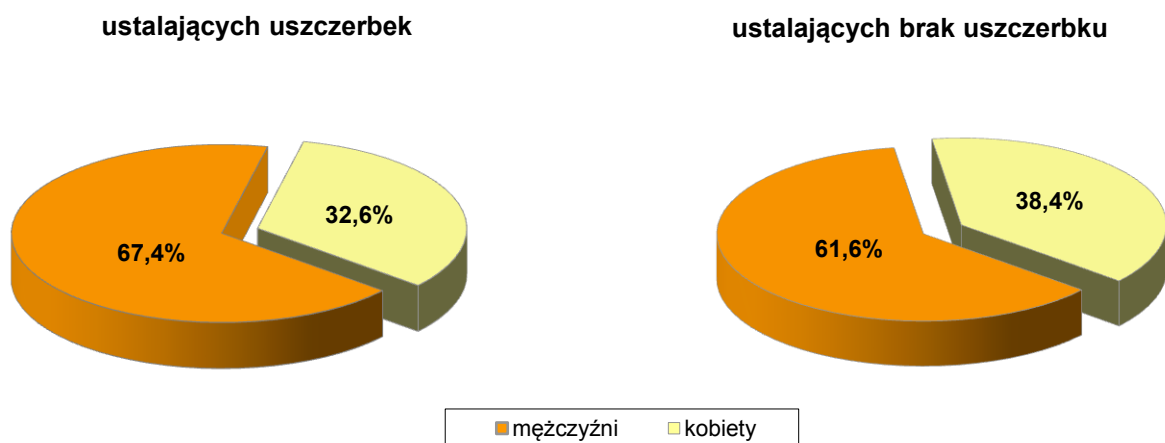
Najniższy średni wiek poszkodowanych odnotowano wśród osób z uszkodzeniami szyi, krtani, tchawicy i przełyku – 39,3 roku, natomiast najwyższy w przypadku osób z uszkodzeniem klatki piersiowej – 49,5 roku.

Orzeczenia ustalające procentowy uszczerbek na zdrowiu z tytułu wypadków przy pracy najczęściej wydawali lekarze orzecznicy ZUS w woj. wielkopolskim – 14,9% ogółu orzeczeń z tytułu wypadków przy pracy, śląskim – 12,0% oraz dolnośląskim – 10,1%; najrzadziej natomiast w woj. opolskim – 1,3% oraz lubuskim – 2,5%. Analizując liczbę orzeczeń ustalających uszczerbek na zdrowiu powstały w wyniku wypadków przy pracy w przeliczeniu na 100 tys. pracujących (poza rolnictwem indywidualnym) obserwujemy, że najwięcej orzeczeń ustalających uszczerbek orzeczono w woj. wielkopolskim (695 orzeczeń), lubelskim (687 orzeczeń) oraz podlaskim (666 orzeczeń); najmniej w woj. mazowieckim (257 orzeczeń), opolskim (284 orzeczenia) oraz małopolskim (328 orzeczeń).

Liczba orzeczeń ustalających uszczerbek na zdrowiu wydanych dla całej Polski z tytułu wypadków przy pracy w przeliczeniu na 100 tys. pracujących wyniosła 497 orzeczeń i w porównaniu z 2016 r. była niższa o 4,4%.

TABL. 5 ORZECZENIA WYDANE W ZWIĄZKU Z WYPADKAMI PRZY PRACY

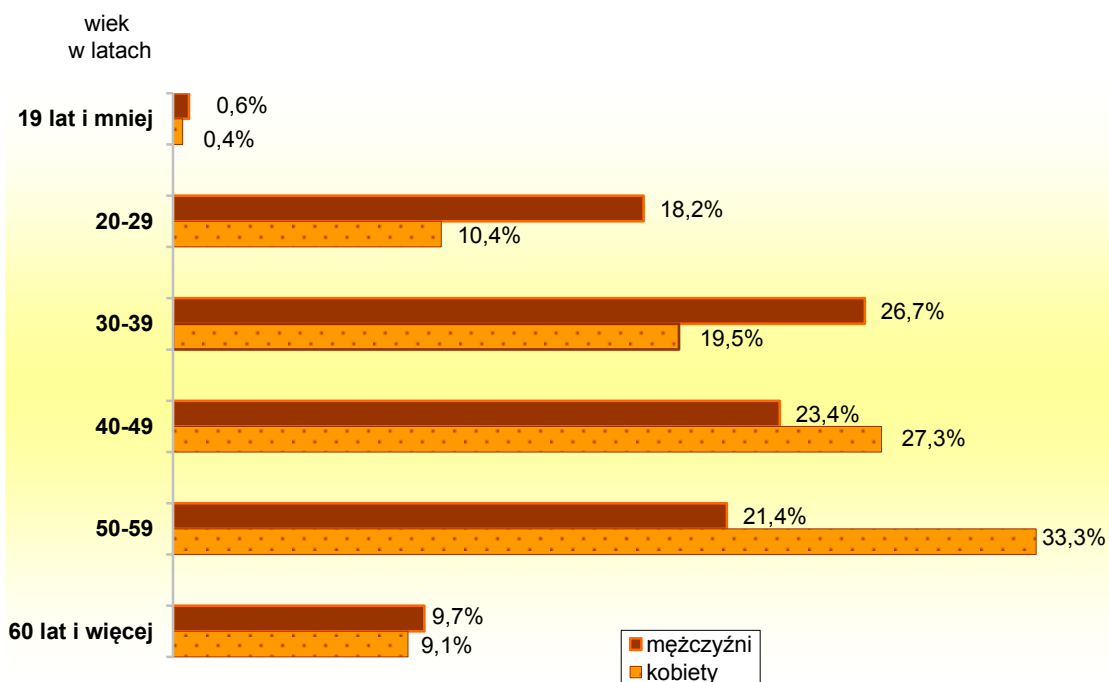
Wyszczególnienie	Ogółem	z tego orzeczenia ustalające:					
		uszczerbek na zdrowiu		brak uszczerbku na zdrowiu		nieustalona ocena	
		liczba	Ogółem=100	liczba	Ogółem=100	liczba	Ogółem=100
OGÓŁEM	83 098	62 836	75,6	20 211	24,3	51	0,1
Mężczyźni	54 830	42 346	77,2	12 453	22,7	31	0,1
Kobiety	28 262	20 484	72,5	7 758	27,5	20	0,1
nieustalona płeć	6	6	100,0	-	-	-	-

Rys. 4 Struktura orzeczeń dotyczących uszczerbku na zdrowiu powstałego w wyniku wypadków przy pracy

TABL. 6 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU POWSTAŁY W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY WEDŁUG PŁCI I WIEKU OSÓB POSZKODOWANYCH ORAZ PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU

Wiek poszkodowanych	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety		nieustalona płeć
	liczba	przeciętny procent uszczerbku	liczba	przeciętny procent uszczerbku	liczba	przeciętny procent uszczerbku	liczba
OGÓŁEM	62 836	5,1	42 346	5,5	20 484	4,2	6
z tego:							
19 lat i mniej	339	3,2	264	3,3	75	2,9	-
20-29	9 817	4,2	7 695	4,4	2 122	3,3	-
30-39	15 308	4,7	11 307	5,1	4 001	3,8	-
40-49	15 521	5,1	9 918	5,7	5 602	4,0	1
50-59	15 880	5,5	9 054	6,1	6 826	4,6	-
60 lat i więcej	5 966	6,9	4 108	7,5	1 858	5,7	-
nieustalony wiek poszkodowanych	5	.	-	-	-	-	5
Średni wiek	43,2	x	42,0	x	45,6	x	x

Rys. 5 Struktura orzeczeń według wieku oraz płci osób z ustalonym uszczerbkiem na zdrowiu powstałym w wyniku wypadków przy pracy

**TABL. 7 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU
POWSTAŁY W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY WEDŁUG JEGO
WYSOKOŚCI W LATACH 2016-2017**

Procent uszczerbku na zdrowiu a - rok poprzedni = 100		Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	nieustalona płeć
OGÓŁEM	2016	63 025	42 600	20 403	22
	2017	62 836	42 346	20 484	6
	a	99,7	99,4	100,4	27,3
do 10	2016	58 828	39 080	19 730	18
	2017	58 554	38 749	19 802	3
	a	99,5	99,2	100,4	16,7
11-20	2016	2 944	2 372	570	2
	2017	3 029	2 469	558	2
	a	102,9	104,1	97,9	100,0
21-30	2016	619	554	65	-
	2017	622	550	72	-
	a	100,5	99,3	110,8	-
31-40	2016	293	275	18	-
	2017	305	272	33	-
	a	104,1	98,9	183,3	-
41-50	2016	112	105	7	-
	2017	129	115	14	-
	a	115,2	109,5	200,0	-
51-60	2016	76	70	6	-
	2017	64	61	3	-
	a	84,2	87,1	50,0	-
61-70	2016	48	46	2	-
	2017	51	50	1	-
	a	106,3	108,7	50,0	-
71-80	2016	33	31	2	-
	2017	24	23	-	1
	a	72,7	74,2	-	-
81-90	2016	19	17	2	-
	2017	17	16	1	-
	a	89,5	94,1	50,0	-
91-100	2016	53	50	1	2
	2017	41	41	-	-
	a	77,4	82,0	-	-

**TABL. 8 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU
POWSTAŁY W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY WEDŁUG WYSOKOŚCI
USZCZERBKU I PŁCI**

Procent uszczerbku na zdrowiu	Orzeczenia ustalające uszczerbek						
	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety		nieustalona płeć
	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	liczba
OGÓŁEM	62 836	100,0	42 346	100,0	20 484	100,0	6
do 4	34 126	54,3	22 382	52,9	11 742	57,3	2
5-10	24 428	38,9	16 367	38,7	8 060	39,3	1
11-20	3 029	4,8	2 469	5,8	558	2,7	2
21-30	622	1,0	550	1,3	72	0,4	-
31-40	305	0,5	272	0,6	33	0,2	-
41-50	129	0,2	115	0,3	14	0,1	-
51-60	64	0,1	61	0,1	3	0,0	-
61-70	51	0,1	50	0,1	1	0,0	-
71-80	24	0,0	23	0,1	-	-	1
81-90	17	0,0	16	0,0	1	0,0	-
91-100	41	0,1	41	0,1	-	-	-

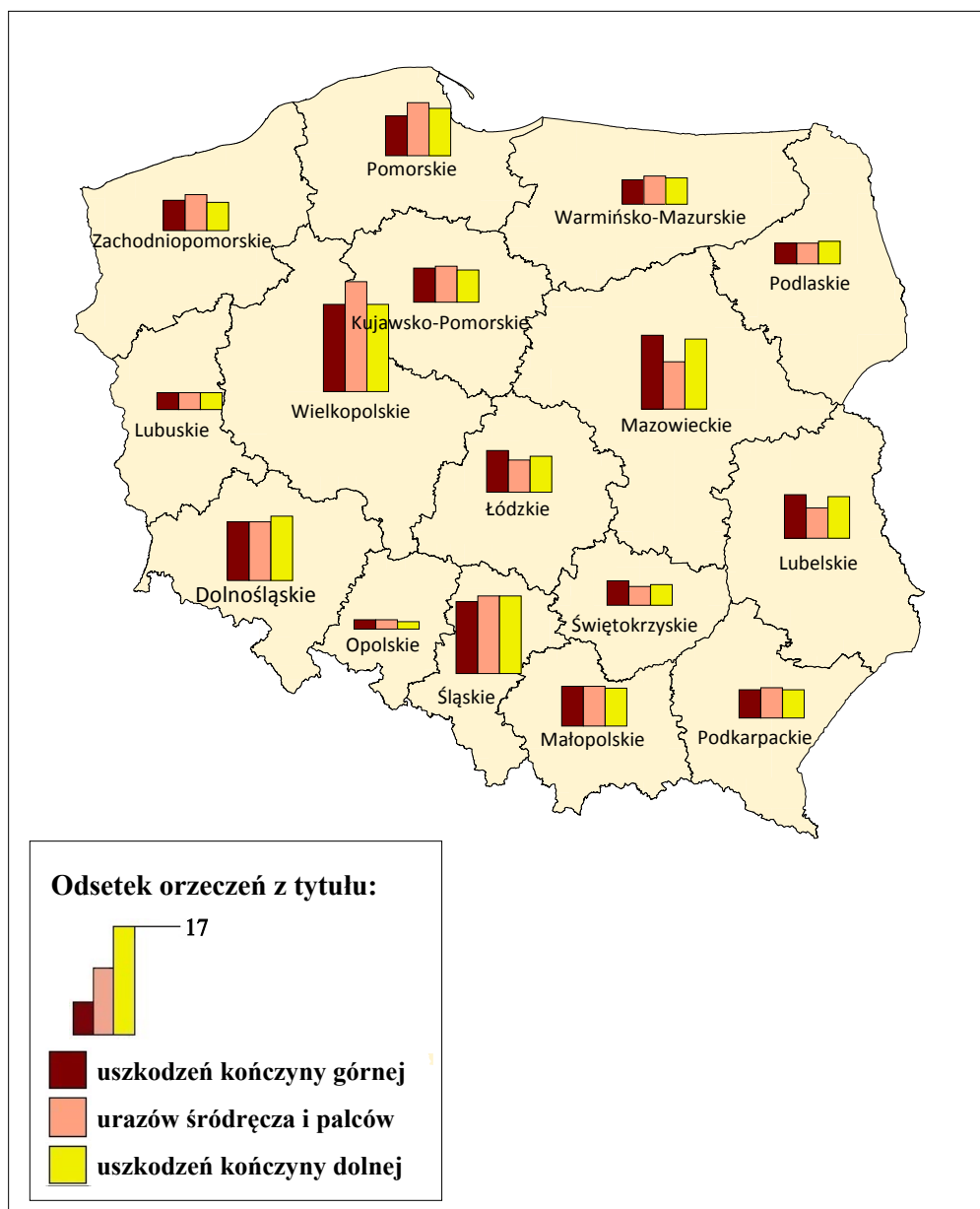
**TABL. 9 ŚREDNI WIEK OSÓB POSZKODOWANYCH W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY
WEDŁUG ICH PŁCI ORAZ WYSOKOŚCI USZCZERBKU**

Procent uszczerbku na zdrowiu	Średni wiek osób poszkodowanych w latach		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	43,2	42,0	45,6
do 4	41,3	40,0	43,9
5-10	45,1	43,9	47,6
11-20	46,9	46,1	50,7
21-30	47,3	46,9	50,2
31-40	45,8	45,4	49,1
41-50	45,6	45,5	46,7
51-60	46,4	46,0	55,3
61-70	45,4	45,4	43,0
71-80	49,8	49,8	-
81-90	47,3	48,1	34,0
91-100	42,5	42,5	-

**TABL. 10 STRUKTURA ORZECZEŃ USTALAJĄCYCH USZCZERBEK NA ZDROWIU
POWSTAŁY W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY WEDŁUG
RODZAJÓW URAZÓW ORAZ PŁCI OSÓB POSZKODOWANYCH**

Rodzaje urazów	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0
uszkodzenia głowy	1,7	1,6	1,7
uszkodzenia twarzy	4,7	5,2	3,7
uszkodzenia narządu wzroku	0,8	1,1	0,3
uszkodzenia narządu słuchu	0,2	0,2	0,1
uszkodzenia szyi, krtani, tchawicy i przełyku	0,0	0,0	0,0
uszkodzenia klatki piersiowej i ich następstwa	1,1	1,3	0,5
uszkodzenia brzucha i ich następstwa	0,4	0,6	0,1
uszkodzenia narządów moczowo-płciowych	0,1	0,1	0,0
ostre zatrucia i ich następstwa	0,0	0,0	0,0
uszkodzenia kręgosłupa, rdzenia kręgowego i ich następstwa	6,2	5,6	7,4
uszkodzenia miednicy	0,3	0,4	0,2
uszkodzenia kończyny górnej	15,8	14,5	18,5
śródręcze i palce	29,3	32,5	22,8
uszkodzenia kończyny dolnej	38,7	36,1	44,0
porażenia lub niedowłady poszczególnych nerwów obwodowych	0,4	0,4	0,3
nieustalony rodzaj urazu	0,3	0,3	0,3

Rys.6 Struktura orzeczeń ustalających procentowy uszczerbek na zdrowiu w wyniku wypadków przy pracy według województw i najczęściej występujących rodzajów urazów

**TABL. 11 PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU NA ZDROWIU
POWSTAŁEGO W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY WEDŁUG
PŁCI OSÓB POSZKODOWANYCH ORAZ RODZAJÓW URAZÓW**

Rodzaje urazów	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	5,1	5,5	4,2
uszkodzenia głowy	11,7	13,9	7,3
uszkodzenia twarzy	2,8	3,0	2,4
uszkodzenia narządu wzroku	17,0	17,7	11,3
uszkodzenia narządu słuchu	16,9	17,9	11,6
uszkodzenia szyi, krtani, tchawicy i przełyku	11,6	12,0	10,0
uszkodzenia klatki piersiowej i ich następstwa	13,9	14,5	10,6
uszkodzenia brzucha i ich następstwa	9,9	10,2	7,1
uszkodzenia narządów moczowo-płciowych	26,8	28,0	17,3
ostre zatrucia i ich następstwa	10,0	10,0	10,0
uszkodzenia kręgosłupa, rdzenia kręgowego i ich następstwa	7,8	8,9	6,2
uszkodzenia miednicy	16,4	17,5	11,7
uszkodzenia kończyny górnej	6,8	7,1	6,2
śródręcze i palce	3,2	3,4	2,6
uszkodzenia kończyny dolnej	4,7	5,2	3,8
porażenia lub niedowłady poszczególnych nerwów obwodowych	10,4	11,2	7,9

**TABL. 12 ŚREDNI WIEK OSÓB POSZKODOWANYCH W WYNIKU WYPADKÓW
PRZY PRACY WEDŁUG PŁCI ORAZ RODZAJÓW URAZÓW**

Rodzaje urazów	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	43,2	42,0	45,6
uszkodzenia głowy	45,7	45,3	46,4
uszkodzenia twarzy	40,4	39,4	43,2
uszkodzenia narządu wzroku	43,2	42,7	46,8
uszkodzenia narządu słuchu	44,6	44,7	44,0
uszkodzenia szyi, krtani, tchawicy i przełyku	39,3	39,4	38,8
uszkodzenia klatki piersiowej i ich następstwa	49,5	49,3	50,8
uszkodzenia brzucha i ich następstwa	44,7	44,8	43,5
uszkodzenia narządów moczowo-płciowych	44,4	44,5	44,3
ostre zatrucia i ich następstwa	43,1	40,7	46,8
uszkodzenia kręgosłupa, rdzenia kręgowego i ich następstwa	43,5	43,3	43,9
uszkodzenia miednicy	47,6	47,0	50,4
uszkodzenia kończyny górnej	47,1	45,3	50,2
śródręcze i palce	40,7	40,1	42,5
uszkodzenia kończyny dolnej	43,4	42,1	45,5
porażenia lub niedowłady poszczególnych nerwów obwodowych	42,4	41,5	45,1

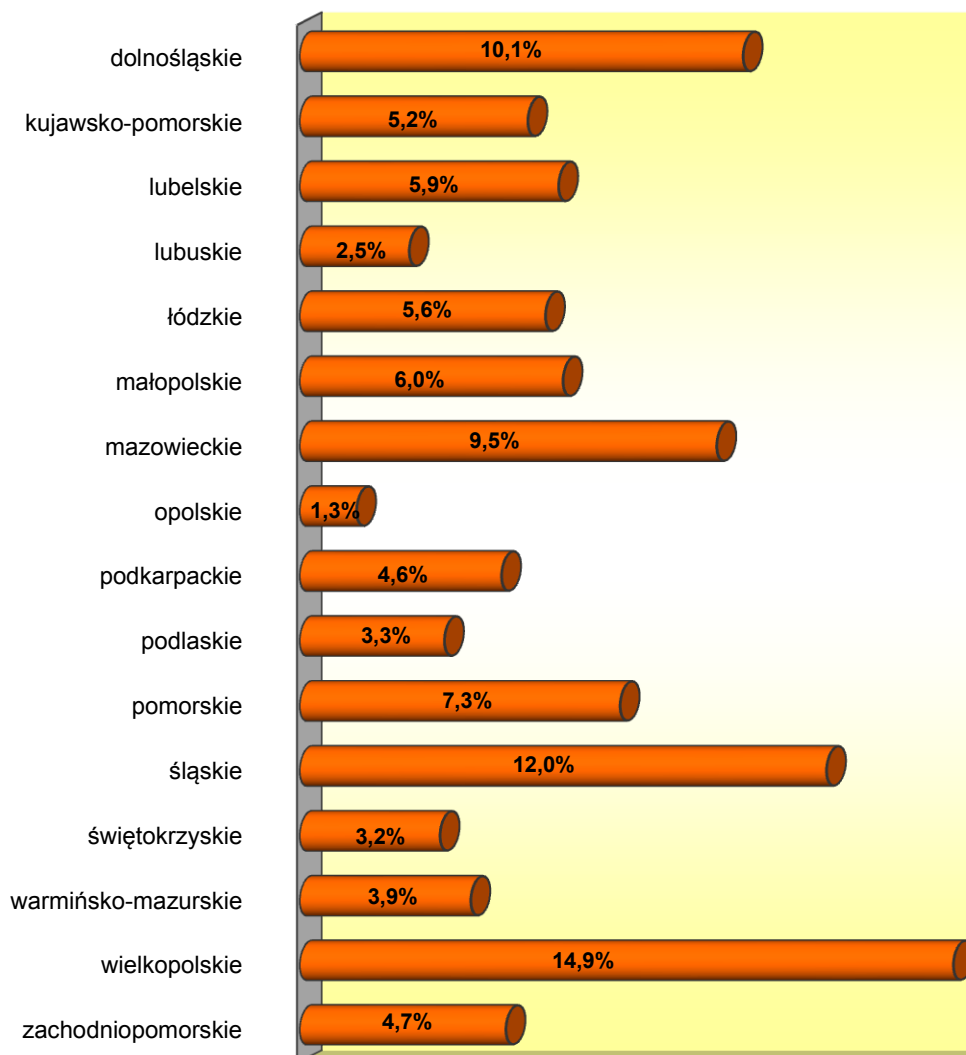
TABL. 13 PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU NA ZDROWIU WEDŁUG WIEKU OSÓB POSZKODOWANYCH W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY ORAZ RODZAJÓW URAZÓW

Rodzaje urazów	Ogółem	wiek osób poszkodowanych					
		19 lat i mniej	20-29	30-39	40-49	50-59	60 lat i więcej
OGÓŁEM	5,1	3,2	4,2	4,7	5,1	5,5	6,9
uszkodzenia głowy	11,7	5,0	9,4	10,9	13,3	10,8	13,7
uszkodzenia twarzy	2,8	2,0	2,7	2,9	2,9	2,9	3,3
uszkodzenia narządu wzroku	17,0	10,5	15,3	14,6	18,3	17,3	21,8
uszkodzenia narządu słuchu	16,9	-	17,9	13,9	12,8	20,2	22,4
uszkodzenia szyi, krtani, tchawicy i przełyku	11,6	-	7,2	23,3	9,6	2,0	10,0
uszkodzenia klatki piersiowej i ich następstwa	13,9	-	15,0	13,9	13,6	13,6	14,6
uszkodzenia brzucha i ich następstwa	9,9	-	8,4	11,7	11,2	7,8	9,6
uszkodzenia narządów moczowo-płciowych	26,8	-	11,6	28,8	21,5	38,4	36,7
ostre zatrucia i ich następstwa	10,0	-	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
uszkodzenia kręgosłupa, rdzenia kręgowego i ich następstwa	7,8	6,0	7,3	7,3	7,7	8,1	10,0
uszkodzenia miednicy	16,4	-	10,6	19,7	17,4	14,9	17,6
uszkodzenia kończyny górnej	6,8	6,6	6,1	6,4	6,7	6,8	7,7
śródręcze i palce	3,2	2,6	3,1	3,1	3,1	3,3	3,7
uszkodzenia kończyny dolnej	4,7	3,8	3,9	4,4	4,6	4,9	6,1
porażenia lub niedowłady poszczególnych nerwów obwodowych	10,4	-	8,7	7,9	11,9	13,2	10,4

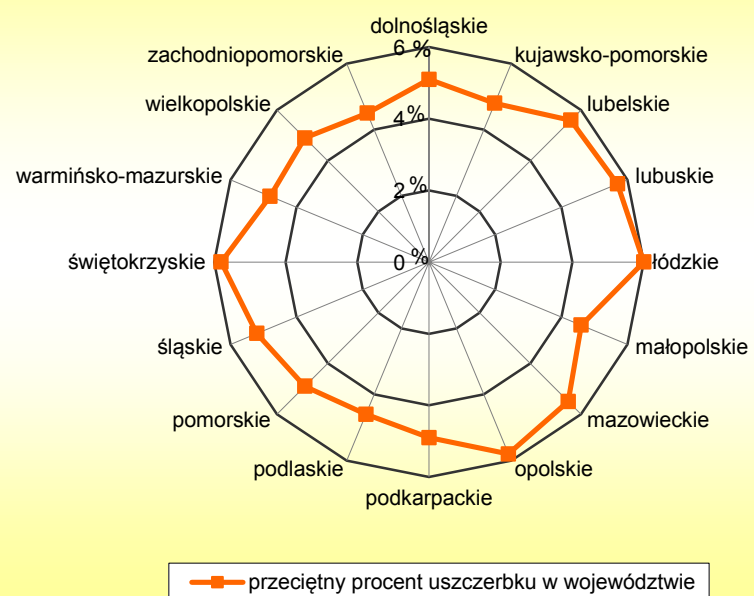
TABL. 14 STRUKTURA ORZECZEŃ USTALAJĄCYCH PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU POWSTAŁY W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY ORAZ PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU WEDŁUG WOJEWÓDZTW

Województwo	Ogółem		Przeciętny procent uszczerbku
	liczba	w odsetkach	
OGÓŁEM	62 836	100,0	5,1
Dolnośląskie	6 323	10,1	5,1
Kujawsko-pomorskie	3 290	5,2	4,8
Lubelskie	3 710	5,9	5,6
Lubuskie	1 590	2,5	5,7
Łódzkie	3 504	5,6	6,0
Małopolskie	3 763	6,0	4,6
Mazowieckie	5 970	9,5	5,5
Opolskie	823	1,3	5,8
Podkarpackie	2 885	4,6	4,9
Podlaskie	2 062	3,3	4,6
Pomorskie	4 612	7,3	4,9
Śląskie	7 510	12,0	5,2
Świętokrzyskie	2 033	3,2	5,8
Warmińsko-mazurskie	2 425	3,9	4,8
Wielkopolskie	9 378	14,9	4,9
Zachodniopomorskie	2 958	4,7	4,5

Rys.7 Struktura orzeczeń ustalających procentowy uszczerbek na zdrowiu w wyniku wypadków przy pracy według województw

Rys.8 Przeciętny procent uszczerbku na zdrowiu powstałego w wyniku wypadków przy pracy w poszczególnych województwach

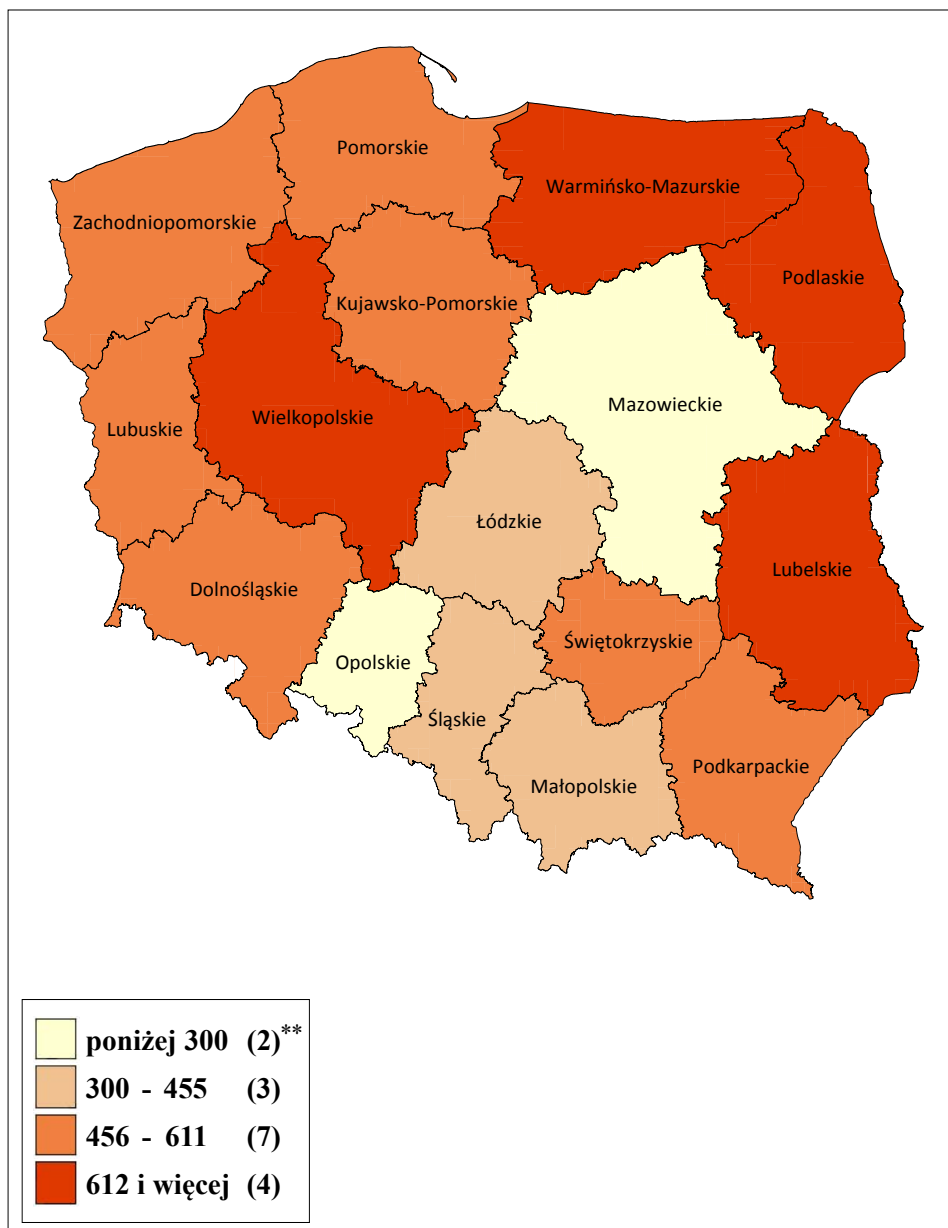

**TABL. 15 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU
POWSTAŁY W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY W PRZELICZENIU
NA 100 TYS. PRACUJĄCYCH* W LATACH 2016-2017**

Województwo a - rok poprzedni = 100		Liczba orzeczeń na 100 tys. pracujących*
OGÓŁEM	2016	501
	2017	479
	a	95,6
Dolnośląskie	2016	632
	2017	597
	a	94,5
Kujawsko-pomorskie	2016	490
	2017	514
	a	104,9
Lubelskie	2016	664
	2017	687
	a	103,5
Lubuskie	2016	612
	2017	493
	a	80,6
Łódzkie	2016	421
	2017	421
	a	100,0
Małopolskie	2016	360
	2017	328
	a	91,1
Mazowieckie	2016	267
	2017	257
	a	96,3
Opolskie	2016	248
	2017	284
	a	114,5
Podkarpackie	2016	525
	2017	482
	a	91,8
Podlaskie	2016	685
	2017	666
	a	97,2
Pomorskie	2016	639
	2017	567
	a	88,7
Śląskie	2016	469
	2017	454
	a	96,8
Świętokrzyskie	2016	645
	2017	607
	a	94,1
Warmińsko-mazurskie	2016	667
	2017	618
	a	92,7
Wielkopolskie	2016	715
	2017	695
	a	97,2
Zachodniopomorskie	2016	594
	2017	564
	a	94,9

* poza rolnictwem indywidualnym

**Rys.9 Orzeczenia ustalające procentowy uszczerbek na zdrowiu
w wyniku wypadków przy pracy
w przeliczeniu na 100 tys. pracujących *
według województw**

* poza rolnictwem indywidualnym

** liczba województw

1.2 . Orzeczenia ustalające uszczerbek na zdrowiu powstały w wyniku chorób zawodowych

Za chorobę zawodową uważa się chorobę spowodowaną działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia, występujących w środowisku pracy lub w związku ze sposobem wykonywania pracy (Kodeks pracy art. 235). Wykaz chorób zawodowych, szczegółowe zasady postępowania w sprawach zgłaszania podejrzenia, rozpoznania i stwierdzenia chorób zawodowych oraz podmioty właściwe w tych sprawach zostały określone w Obwieszeniu Prezesa Rady Ministrów z dnia 4 września 2013 r. (Dz.U. 2013 r., poz. 1367). Choroby, które nie zostały wyszczególnione w wykazie nie są uznawane za choroby zawodowe.

W 2017 r. lekarze orzecznicy ZUS wydali 1,8 tys. orzeczeń powypadkowych w związku z chorobą zawodową, z czego 93,5% (tj. 1,7 tys. orzeczeń) stanowiły orzeczenia ustalające uszczerbek na zdrowiu.

Najczęściej poszkodowanymi z orzecznym uszczerbkiem na zdrowiu powstałym w związku z chorobą zawodową byli mężczyźni, którzy stanowili 68,1% badanej zbiorowości (w porównaniu z rokiem 2016 wzrost o 3,3 punktu procentowego).

Przeciętny procent uszczerbku powstałego w wyniku chorób zawodowych wyniósł 19,6% (w 2016 r. – 18,8% uszczerbku), przy czym obserwujemy zdecydowaną różnicę wysokości uszczerbku w zależności od płci poszkodowanych, i tak dla mężczyzn przeciętny procent uszczerbku wyniósł 22,0%, natomiast dla kobiet – 14,6% uszczerbku. Najwyższy przeciętny procent uszczerbku odnotowano w woj. dolnośląskim – 22,7% uszczerbku, zaś najniższy w woj. warmińsko-mazurskim – 11,2% uszczerbku.

Na podstawie analizy miar pozycyjnych danych jednostkowych obserwujemy, że w przypadku jednej czwartej liczby orzeczeń powypadkowych (kwartył pierwszy Q1) wydanych w związku z chorobą zawodową uszczerbek na zdrowiu nie przekroczył 10,0%. W połowie orzeczeń (mediana Me) wysokość uszczerbku na zdrowiu wyniosła nie więcej niż 15,3% uszczerbku.

Stopień orzeczonego uszczerbku w przypadku 75% orzeczeń (kwartył trzeci Q3) kształtował się na poziomie nie wyższym niż 24,8% uszczerbku.

Dominującą (dominanta D) wysokością uszczerbku powstałego w związku z chorobą zawodową był uszczerbek wynoszący 9,9%.

Najliczniejszą grupą poszkodowanych, stanowiącą 52,8% badanej zbiorowości były osoby w wieku powyżej 59 lat. W tej grupie wiekowej odnotowano również najwyższy przeciętny procent uszczerbku – 23,6%.

Uszczerbek powstały w związku z chorobą zawodową najczęściej orzekany był w granicach do 10%. Dla 38,3% badanej zbiorowości orzeczono uszczerbek w takim przedziale procentowym, tj. o 0,5 punktu procentowego więcej niż w roku poprzednim.

Średni wiek osób poszkodowanych w związku z chorobą zawodową wyniósł 59,4 roku (w przypadku mężczyzn wyniósł 60,3 roku, w przypadku kobiet – 57,4 roku).

Najczęstszą przyczyną powstawania uszczerbku na zdrowiu w związku z chorobą zawodową były: pylice płuc – 27,4% ogółu orzeczeń wydanych w związku z chorobą zawodową, schorzenia nerwów, mięśni – 15,5% oraz przewlekłe nieodwracalne schorzenia układu oddechowego – 15,1%. Należy zaznaczyć, że w przypadku mężczyzn główną przyczyną powstania choroby zawodowej były pylice płuc (37,8% badanej zbiorowości mężczyzn), natomiast wśród kobiet schorzenia nerwów, mięśni (36,5% przypadków).

Najwyższy przeciętny procent uszczerbku na zdrowiu zarejestrowano w odniesieniu do nowotworów złośliwych – 45,9% uszczerbku.

Największy odsetek liczby orzeczeń ustalających uszczerbek na zdrowiu powstały w związku z chorobą zawodową obserwujemy w woj. śląskim – 31,1% ogółu orzeczeń wydanych z tytułu choroby zawodowej, najniższy zaś w woj. opolskim – 0,6% orzeczeń.

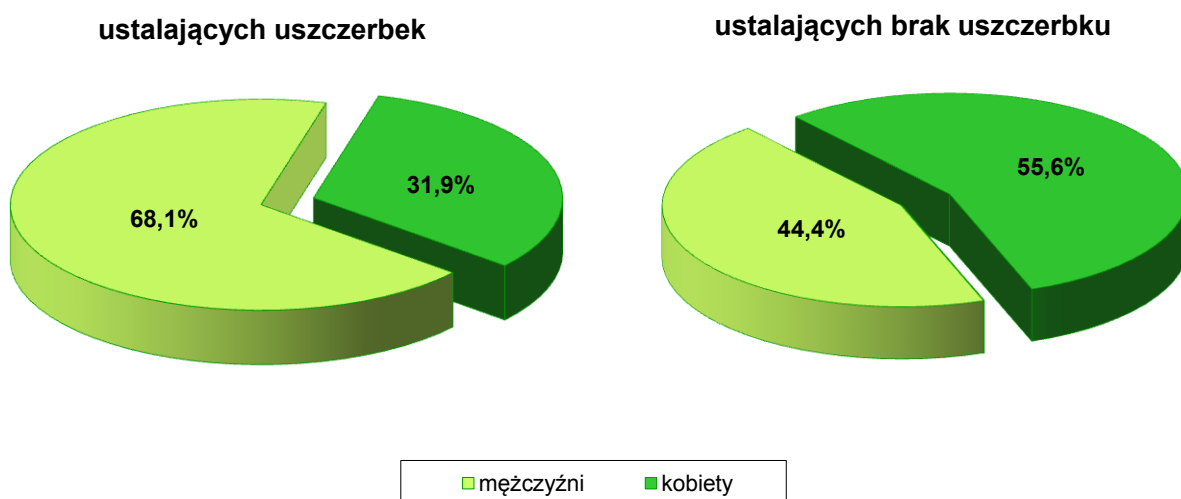
Liczba orzeczeń ustalających uszczerbek na zdrowiu w związku z chorobą zawodową wydanych przez lekarzy orzeczników w 2017 r. dla całej Polski w przeliczeniu na 100 tys. pracujących (poza rolnictwem indywidualnym) wyniosła 13 orzeczeń. W porównaniu z 2016 r. obserwujemy ich spadek o 18,7%.

Najwięcej orzeczeń ustalających uszczerbek na zdrowiu w związku z chorobą zawodową (w przeliczeniu na 100 tys. pracujących) zarejestrowano w woj. śląskim (32 orzeczenia), świętokrzyskim (31 orzeczeń) oraz dolnośląskim (23 orzeczenia), najmniej w woj. opolskim (3 orzeczenia) oraz mazowieckim i podlaskim (po 5 orzeczeń).

TABL. 16 ORZECZENIA WYDANE W ZWIĄZKU Z CHOROBYMI ZAWODOWYMI

Wyszczególnienie	Ogółem	z tego orzeczenia ustalające:					
		uszczerbek na zdrowiu		brak uszczerbku na zdrowiu		nieustalona ocena	
	liczba	liczba	Ogółem=100	liczba	Ogółem=100	liczba	Ogółem=100
OGÓŁEM	1 790	1 673	93,5	117	6,5	-	-
Mężczyźni	1 191	1 139	95,6	52	4,4	-	-
Kobiety	599	534	89,1	65	10,9	-	-
nieustalona płeć	-	-	-	-	-	-	-

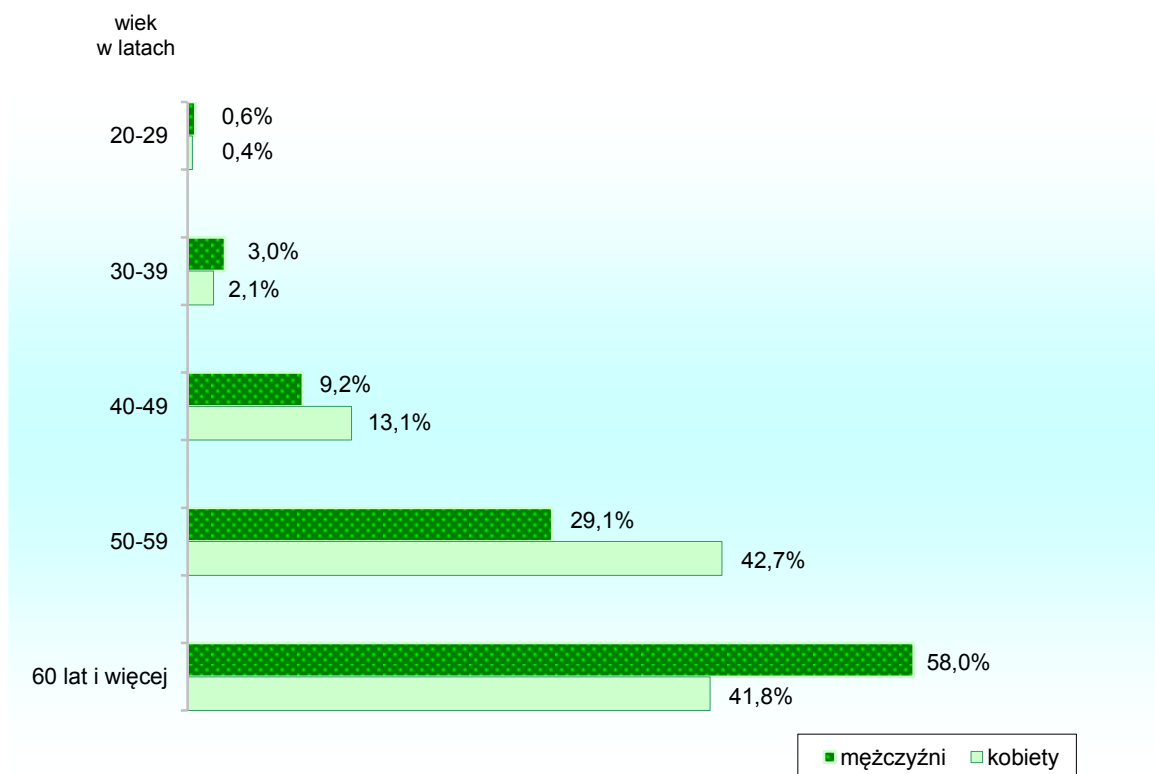
Rys. 10 Struktura orzeczeń dotyczących uszczerbku na zdrowiu powstałego w wyniku chorób zawodowych

TABL. 17 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU W WYNIKU CHOROÓB ZAWODOWYCH WEDŁUG PŁCI I WIEKU OSÓB POSZKODOWANYCH ORAZ PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU

Wiek poszkodowanych	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety		nieustalona płeć
	liczba	przeciętny procent uszczerbku	liczba	przeciętny procent uszczerbku	liczba	przeciętny procent uszczerbku	liczba
OGÓŁEM	1 673	19,6	1 139	22,0	534	14,6	-
z tego:							
20-29	9	11,1	7	10,7	2	12,5	-
30-39	45	9,6	34	10,1	11	8,3	-
40-49	175	13,9	105	16,3	70	10,3	-
50-59	560	16,0	332	18,1	228	12,8	-
60 lat i więcej	884	23,6	661	25,5	223	18,1	-
nieustalony wiek poszkodowanych	-	.	-	-	-	-	-
Średni wiek	59,4	x	60,3	x	57,4	x	x

Rys. 11 Struktura orzeczeń według wieku oraz płci osób z ustalonym uszczerbkiem na zdrowiu powstałym w wyniku chorób zawodowych

**TABL. 18 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK
NA ZDROWIU POWSTAŁY W WYNIKU CHOROÓB ZAWODOWYCH
WEDŁUG JEGO WYSOKOŚCI W LATACH 2016-2017**

Procent uszczerbku na zdrowiu a - rok poprzedni = 100		Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	nieustalona płeć
OGÓŁEM	2016	2 007	1 432	570	5
	2017	1 673	1 139	534	-
	a	83,4	79,5	93,7	-
do 10	2016	758	506	252	-
	2017	640	370	270	-
	a	84,4	73,1	107,1	-
11-20	2016	781	540	239	2
	2017	576	385	191	-
	a	73,8	71,3	79,9	-
21-30	2016	293	231	62	-
	2017	275	220	55	-
	a	93,9	95,2	88,7	-
31-40	2016	49	43	6	-
	2017	60	51	9	-
	a	122,4	118,6	150,0	-
41-50	2016	60	54	6	-
	2017	60	58	2	-
	a	100,0	107,4	33,3	-
51-60	2016	30	28	2	-
	2017	27	24	3	-
	a	90,0	85,7	150,0	-
61-70	2016	7	7	-	-
	2017	8	6	2	-
	a	114,3	85,7	-	-
71-80	2016	16	12	3	1
	2017	19	18	1	-
	a	118,8	150,0	33,3	-
81-90	2016	6	6	-	-
	2017	4	3	1	-
	a	66,7	50,0	-	-
91-100	2016	7	5	-	2
	2017	4	4	-	-
	a	57,1	80,0	-	-

TABL. 19 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU POWSTAŁY W WYNIKU CHOROÓB ZAWODOWYCH WEDŁUG WYSOKOŚCI USZCZERBKU ORAZ PŁCI

Procent uszczerbku na zdrowiu	Orzeczenia ustalające uszczerbek						
	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety		nieustalona płeć
	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	liczba
OGÓŁEM	1 673	100,0	1 139	100,0	534	100,0	-
do 4	14	0,8	10	0,9	4	0,7	-
5-10	626	37,4	360	31,6	266	49,8	-
11-20	576	34,4	385	33,8	191	35,8	-
21-30	275	16,4	220	19,3	55	10,3	-
31-40	60	3,6	51	4,5	9	1,7	-
41-50	60	3,6	58	5,1	2	0,4	-
51-60	27	1,6	24	2,1	3	0,6	-
61-70	8	0,5	6	0,5	2	0,4	-
71-80	19	1,1	18	1,6	1	0,2	-
81-90	4	0,2	3	0,3	1	0,2	-
91-100	4	0,2	4	0,4	-	-	-

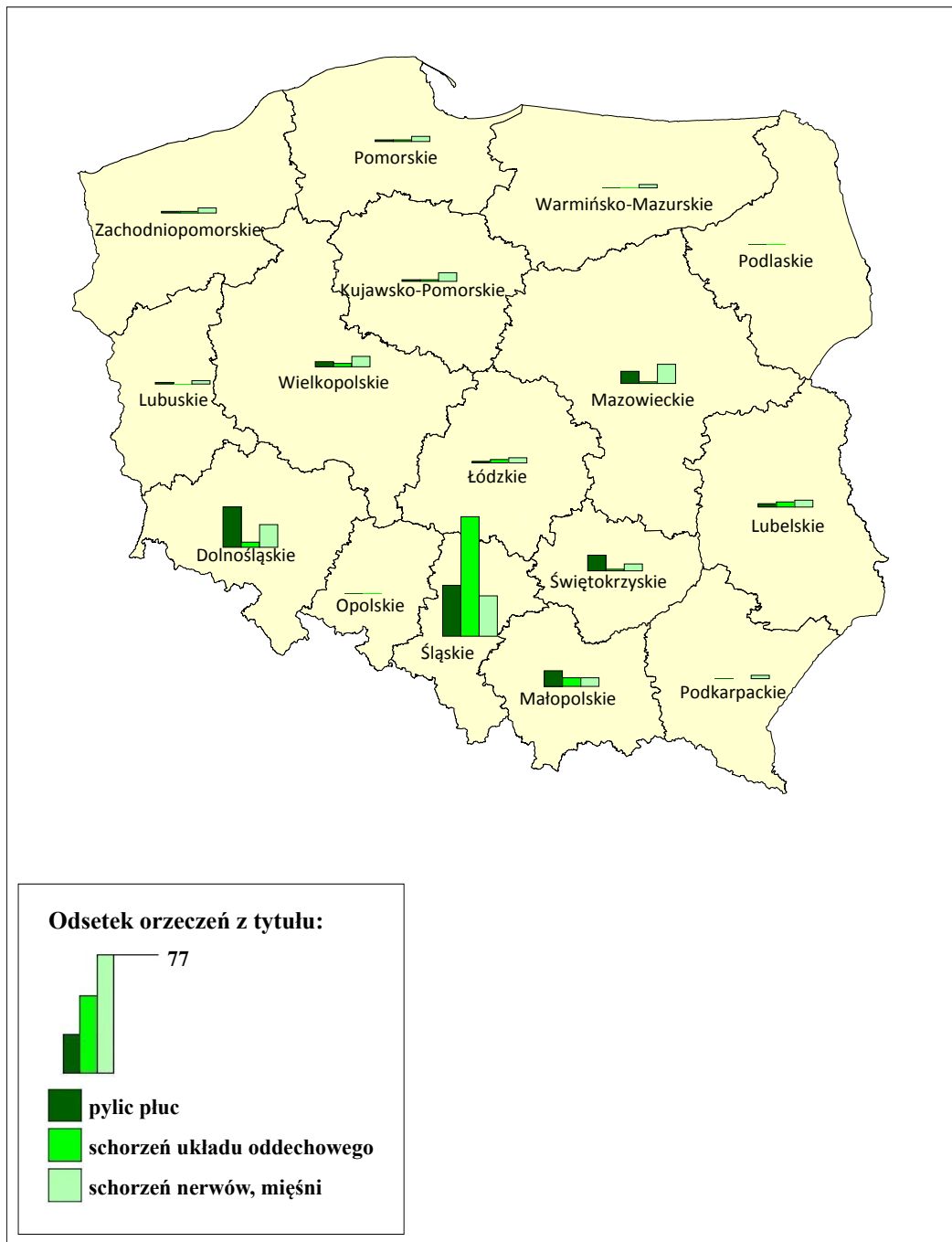
TABL. 20 ŚREDNI WIEK OSÓB POSZKODOWANYCH WEDŁUG ICH PŁCI ORAZ WYSOKOŚCI USZCZERBKU

Procent uszczerbku na zdrowiu	Średni wiek osób poszkodowanych w latach		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	59,4	60,3	57,4
do 4	56,2	56,6	55,3
5-10	55,3	55,9	54,6
11-20	60,6	61,3	59,2
21-30	61,9	61,7	62,9
31-40	64,7	65,1	62,9
41-50	67,7	67,7	68,0
51-60	63,3	63,9	58,7
61-70	65,5	65,8	64,5
71-80	68,0	67,8	71,0
81-90	67,3	69,7	60,0
91-100	56,3	56,3	-

**TABL. 21 STRUKTURA ORZECZEŃ USTALAJĄCYCH USZCZERBEK
NA ZDROWIU POWSTAŁY W WYNIKU CHOROÓB ZAWODOWYCH
WEDŁUG PŁCI OSÓB POSZKODOWANYCH**

Choroby zawodowe	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0
zatrucia ostre albo przewlekłe wywołane przez substancje chemiczne	0,5	0,6	0,4
pylice płuc	27,4	37,8	5,2
przewlekłe nieodwracalne schorzenia układu oddechowego	15,1	20,5	3,7
byssinoza	0,2	0,2	0,2
zapalenie obrzękowe krtani o podłożu alergicznym	0,1	-	0,4
przedziurawienie przegrody nosa wywołane substancjami o działaniu żrącym lub drażniącym	0,1	0,1	0,2
przewlekłe choroby narządu głosu	11,8	2,5	31,5
choroby wywołane działaniem promieniowania jonizującego	0,1	0,1	-
nowotwory złośliwe	2,6	3,3	1,1
choroby skóry	2,5	1,1	5,4
schorzenia nerwów, mięśni	15,5	5,6	36,5
uszkodzenia narządu słuchu	8,4	12,1	0,6
zespół wibracyjny	1,4	2,0	-
choroby wywołane pracą w warunkach podwyższonego ciśnienia atmosferycznego	-	-	-
choroby wywołane działaniem wysokich albo niskich temperatur otoczenia	-	-	-
choroby narządu wzroku	0,8	1,0	0,4
choroby zakaźne lub pasożytnicze	12,1	11,9	12,5
nieustalona choroba zawodowa	1,4	1,2	1,9

Rys.12 Struktura orzeczeń ustalających procentowy uszczerbek na zdrowiu w wyniku chorób zawodowych według województw i najczęściej występujących rodzajów schorzeń

TABL. 22 PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU POWSTAŁEGO W WYNIKU CHOROÓB ZAWODOWYCH WEDŁUG PŁCI OSÓB POSZKODOWANYCH

Choroby zawodowe	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	19,6	22,0	14,6
zatrucia ostre albo przewlekłe wywołane przez substancje chemiczne	32,7	35,6	22,5
pylice płuc	20,0	19,7	23,8
przewlekłe nieodwracalne schorzenia układu oddechowego	27,2	28,2	15,8
byssinoza	38,3	45,0	25,0
zapalenie obrzękowe krtani o podłożu alergicznym	22,5	-	22,5
przedziurawienie przegrody nosa wywołane substancjami o działaniu żrącym lub drażniącym	4,5	4,0	5,0
przewlekłe choroby narządu głosu	17,5	16,6	17,7
choroby wywołane działaniem promieniowania jonizującego	27,0	27,0	-
nowotwory złośliwe	45,9	46,7	40,8
choroby skóry	9,9	12,8	8,6
schorzenia nerwów, mięśni	10,4	12,2	9,7
uszkodzenia narządu słuchu	26,4	26,7	11,7
zespół wibracyjny	25,2	25,2	-
choroby wywołane pracą w warunkach podwyższonego ciśnienia atmosferycznego	-	-	-
choroby wywołane działaniem wysokich albo niskich temperatur otoczenia	-	-	-
choroby narządu wzroku	21,7	23,9	10,0
choroby zakaźne lub pasożytnicze	11,8	10,1	15,2

TABL. 23 ŚREDNI WIEK OSÓB POSZKODOWANYCH W WYNIKU CHOROÓB ZAWODOWYCH WEDŁUG PŁCI

Choroby zawodowe	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	59,4	60,3	57,4
zatrucia ostre albo przewlekłe wywołane przez substancje chemiczne	64,4	63,3	68,0
pylice płuc	59,8	59,2	68,4
przewlekłe nieodwracalne schorzenia układu oddechowego	64,3	64,8	57,9
byssinoza	64,7	67,5	59,0
zapalenie obrzękowe krtani o podłożu alergicznym	59,0	-	59,0
przedziurawienie przegrody nosa wywołane substancjami o działaniu żrącym lub drażniącym	56,0	50,0	62,0
przewlekłe choroby narządu głosu	60,9	63,9	60,3
choroby wywołane działaniem promieniowania jonizującego	69,0	69,0	-
nowotwory złośliwe	64,4	63,9	67,3
choroby skóry	51,3	54,2	50,0
schorzenia nerwów, mięśni	54,4	55,4	54,1
uszkodzenia narządu słuchu	61,1	61,2	58,3
zespół wibracyjny	56,8	56,8	-
choroby wywołane pracą w warunkach podwyższonego ciśnienia atmosferycznego	-	-	-
choroby wywołane działaniem wysokich albo niskich temperatur otoczenia	-	-	-
choroby narządu wzroku	63,7	64,0	62,0
choroby zakaźne lub pasożytnicze	55,5	55,6	55,3

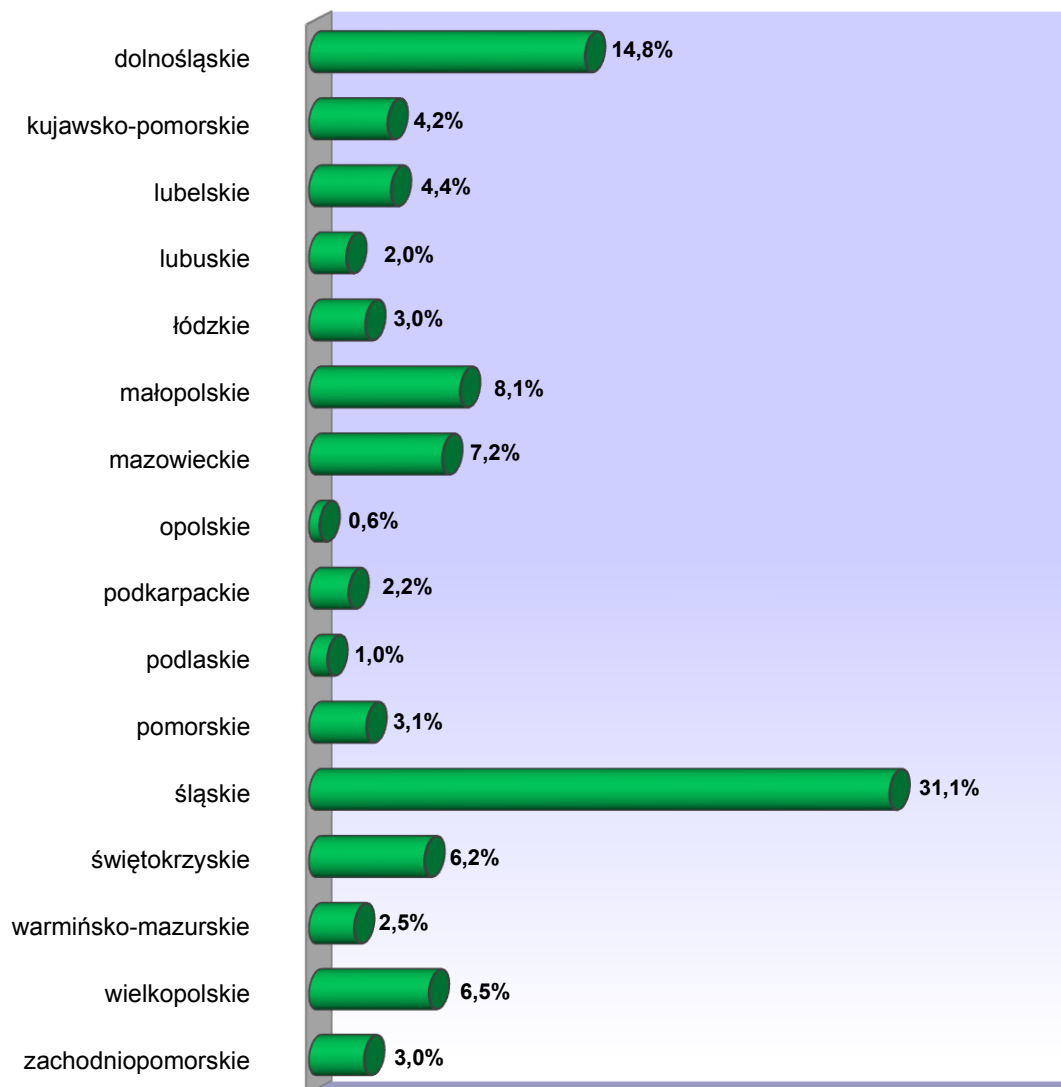
**TABL. 24 PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU NA ZDROWIU POWSTAŁEGO
W WYNIKU CHOROÓB ZAWODOWYCH WEDŁUG WIEKU OSÓB POSZKODOWANYCH**

Choroby zawodowe	Ogółem	wiek osób poszkodowanych				
		20-29	30-39	40-49	50-59	60 lat i więcej
OGÓŁEM	19,6	11,1	9,6	13,9	16,0	23,6
zatrucia ostre albo przewlekłe wywołane przez substancje chemiczne	32,7	-	-	-	22,0	38,0
pylice płuc	20,0	10,0	12,1	17,0	17,0	23,4
przewlekłe nieodwracalne schorzenia układu oddechowego	27,2	11,7	11,3	18,2	20,3	29,8
byssinoza	38,3	-	-	-	25,0	45,0
zapalenie obrzękowe krtani o podłożu alergicznym	22,5	-	-	-	10,0	35,0
przedziurawienie przegrody nosa wywołane substancjami o działaniu żrącym lub drażniącym	4,5	-	-	-	4,0	5,0
przewlekłe choroby narządu głosu	17,5	-	-	-	17,6	17,5
choroby wywołane działaniem promieniowania jonizującego	27,0	-	-	-	-	27,0
nowotwory złośliwe	45,9	-	-	-	41,1	47,1
choroby skóry	9,9	12,5	7,0	10,0	8,7	12,9
schorzenia nerwów, mięśni	10,4	-	7,5	9,2	10,6	11,2
uszkodzenia narządu słuchu	26,4	-	30,0	24,2	24,6	27,0
zespół wibracyjny	25,2	-	-	25,0	25,0	25,8
choroby wywołane pracą w warunkach podwyższonego ciśnienia atmosferycznego	-	-	-	-	-	-
choroby wywołane działaniem wysokich albo niskich temperatur otoczenia	-	-	-	-	-	-
choroby narządu wzroku	21,7	-	-	-	25,0	20,8
choroby zakaźne lub pasożytnicze	11,8	10,0	8,3	13,9	9,7	13,3

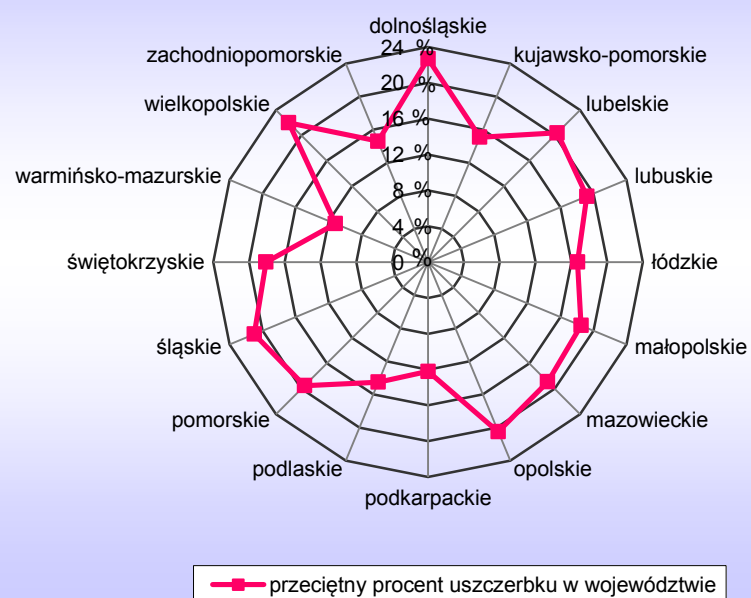
**TABL. 25 LICZBA ORZECZEŃ USTALAJĄCYCH PROCENTOWY
USZCZERBEK NA ZDROWIU POWSTAŁY W WYNIKU
CHOROÓB ZAWODOWYCH ORAZ PRZECIĘTNY PROCENT
USZCZERBKU WEDŁUG WOJEWÓDZTW**

Województwo	Ogółem		Przeciętny procent uszczerbku
	liczba	w odsetkach	
OGÓŁEM	1 673	100,0	19,6
Dolnośląskie	248	14,8	22,7
Kujawsko-pomorskie	71	4,2	15,1
Lubelskie	74	4,4	20,4
Lubuskie	34	2,0	19,2
Łódzkie	51	3,0	16,7
Małopolskie	136	8,1	18,5
Mazowieckie	120	7,2	18,9
Opolskie	10	0,6	20,5
Podkarpackie	36	2,2	12,2
Podlaskie	17	1,0	14,5
Pomorskie	52	3,1	19,5
Śląskie	521	31,1	21,0
Świętokrzyskie	104	6,2	18,1
Warmińsko-mazurskie	41	2,5	11,2
Wielkopolskie	108	6,5	22,0
Zachodniopomorskie	50	3,0	14,6

Rys. 13 Struktura orzeczeń ustalających procentowy uszczerbek na zdrowiu w wyniku chorób zawodowych według województw

Rys. 14 Przeciętny procent uszczerbku na zdrowiu powstałego w wyniku chorób zawodowych w poszczególnych województwach

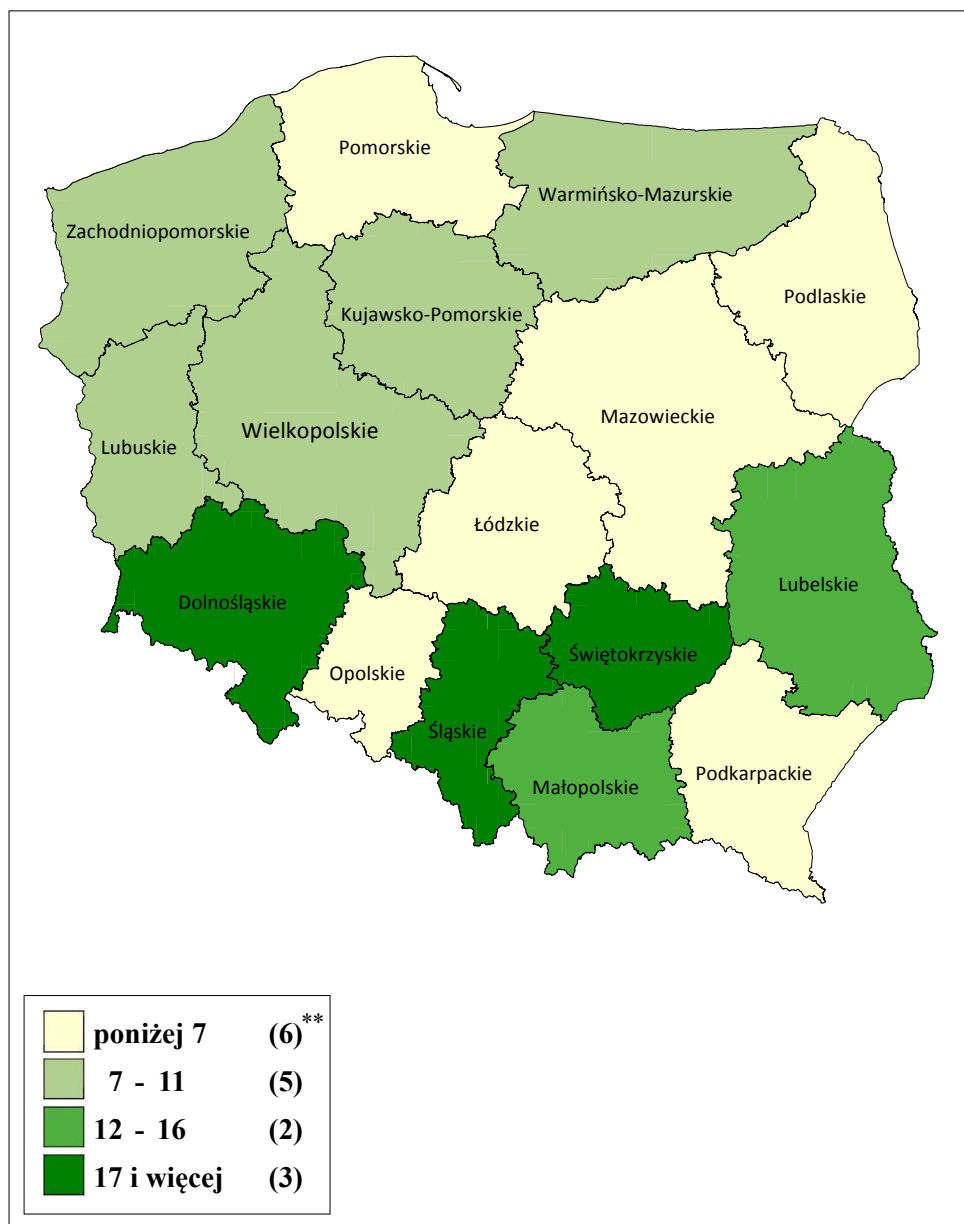

**TABL. 26 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU
W WYNIKU CHOROÓB ZAWODOWYCH W PRZELICZENIU NA 100 TYS.
PRACUJĄCYCH* W LATACH 2016-2017**

Województwo a - rok poprzedni = 100		Liczba orzeczeń na 100 tys. pracujących*
OGÓŁEM	2016	16
	2017	13
	a	81,3
Dolnośląskie	2016	23
	2017	23
	a	100,0
Kujawsko-pomorskie	2016	12
	2017	11
	a	91,7
Lubelskie	2016	15
	2017	14
	a	93,3
Lubuskie	2016	6
	2017	11
	a	183,3
Łódzkie	2016	7
	2017	6
	a	85,7
Małopolskie	2016	18
	2017	12
	a	66,7
Mazowieckie	2016	5
	2017	5
	a	100,0
Opolskie	2016	3
	2017	3
	a	100,0
Podkarpackie	2016	8
	2017	6
	a	75,0
Podlaskie	2016	5
	2017	5
	a	100,0
Pomorskie	2016	8
	2017	6
	a	75,0
Śląskie	2016	47
	2017	32
	a	68,1
Świętokrzyskie	2016	26
	2017	31
	a	119,2
Warmińsko-mazurskie	2016	12
	2017	10
	a	83,3
Wielkopolskie	2016	12
	2017	8
	a	66,7
Zachodniopomorskie	2016	14
	2017	10
	a	71,4

* poza rolnictwem indywidualnym

Rys.15 Orzeczenia ustalające procentowy uszczerbek na zdrowiu w wyniku chorób zawodowych w przeliczeniu na 100 tys. pracujących* według województw

* poza rolnictwem indywidualnym

** liczba województw

2. Jednorazowe odszkodowania powypadkowe wypłacone przez ZUS

W 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłacił 65,5 tys. jednorazowych odszkodowań powypadkowych na łączną kwotę 320,5 mln zł. W porównaniu z 2016 r. obserwujemy spadek liczby odszkodowań o 0,3%, natomiast wzrost kwoty ich wypłat o 3,9%.

Z tytułu wypadków przy pracy wypłacono 64,0 tys. jednorazowych odszkodowań powypadkowych (tj. 97,7% ogółu wypłaconych jednorazowych odszkodowań), natomiast z tytułu chorób zawodowych – 1,5 tys. jednorazowych odszkodowań na kwotę 24,3 mln. zł.

Liczba jednorazowych odszkodowań wypłaconych z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu wyniosła 65,1 tys. odszkodowań (łączna kwota wypłat z tego tytułu – 285,2 mln. zł). Z tytułu śmierci ubezpieczonego osobom uprawnionym wypłacono 438 odszkodowań – co stanowiło 0,7% ogółu wypłaconych jednorazowych odszkodowań powypadkowych (na kwotę 35,3 mln zł, stanowiącą 11,0% ogółu wydatków na jednorazowe odszkodowania powypadkowe).

Przeciętna wysokość wypłaconego w 2017 r. jednorazowego odszkodowania powypadkowego kształtowała się na poziomie 4,9 tys. zł.

TABL. 27 JEDNORAZOWE ODSZKODOWANIA POWYPADKOWE WYPŁACONE PRZEZ ZUS W 2017 ROKU

Okoliczności powstania uszczerbku	Jednorazowe odszkodowania powypadkowe		Kwota wypłaconych jednorazowych odszkodowań powypadkowych w tys. zł
	liczba	w odsetkach	
OGÓŁEM			
OGÓŁEM	65 492	100,0	320 541,3
w tym z tytułu:			
wypadku przy pracy	64 001	97,7	296 217,6
choroby zawodowej	1 489	2,3	24 278,7
Jednorazowe odszkodowania z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu			
OGÓŁEM	65 054	100,0	285 211,7
w tym z tytułu:			
wypadku przy pracy	63 606	97,8	265 115,7
choroby zawodowej	1 446	2,2	20 051,0
Jednorazowe odszkodowania z tytułu śmierci ubezpieczonego			
OGÓŁEM	438	100,0	35 329,5 *
z tego z tytułu:			
wypadku przy pracy	395	90,2	31 101,9
choroby zawodowej	43	9,8	4 227,7

* łącznie ze zwiększeniami z tytułu przysługującego na każde z uprawnionych dzieci i innych członków rodziny